

ผลกระทบต่อการทำงานของผู้รับจ้าง

การทำงานของผู้รับจ้าง เป็นวิธีการของผู้รับจ้าง เพื่อให้การดำเนินงานตามสัญญาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยใช้แผนงานและ/หรือวงงานเป็นเครื่องควบคุมการทำงาน เพื่อให้งานตามสัญญาเป็นไปตามเวลาก่อสร้าง (Time) ที่กำหนดไว้ตามสัญญา โดยเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานตามข้อกำหนด เพื่อให้ได้คุณภาพ (Quality) ของผลงานเหมาะสมที่ผู้ว่าจ้างยอมรับในราคาค่าก่อสร้าง (Cost) ที่ผู้รับจ้างสามารถควบคุมได้

การทำงานของผู้รับจ้าง จึงเป็นการเลือกวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม และเป็นไปได้ เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อกำหนดต่างๆที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง และงานตามสัญญาเป็นที่ยอมรับของผู้ควบคุมงานจนการทำงานแล้วเสร็จ

เอกสารแนบท้ายสัญญา

ข้อกำหนดแนบท้ายสัญญาจ้าง ข้อ 2. การกำหนดเอกสารแนบท้ายสัญญามีจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้รับจ้างนำพาไปใช้ในการปฏิบัติงาน และใช้อธิบายซึ่งกันและกัน เพื่อให้การทำงานของผู้รับจ้างดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดปัญหาขัดแย้งในขั้นตอนการก่อสร้าง และมีเอกสารอ้างอิงเมื่อเกิดปัญหาข้อขัดแย้ง และเมื่อเอกสารขัดแย้งกันเอง ให้ยึดถือคำวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อกำหนดแนบท้ายสัญญา FIDIC

FIDIC (1977) กำหนดว่าเอกสารหลายอย่างที่ประกอบสัญญาจ้างนั้น ต้องนำไปอธิบายซึ่งกันและกันได้ แต่ถ้าเอกสารขัดแย้งกันจะใช้คำวินิจฉัยของวิศวกรควบคุมงาน เว้นแต่เมื่อบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาจ้าง

เอกสารประกอบสัญญา เป็นเอกสารแนบท้ายสัญญา ที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา ซึ่งผู้ว่าจ้าง เห็นว่ามีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานตามสัญญา เช่น แบบรูป รายการละเอียด ใบแจ้งปริมาณงาน และ ราคา ใบเสนอราคา เป็นต้น เอกสารประกอบสัญญา จึงมีผลกระทบต่อการทำงานของผู้รับจ้างในแง่ เมื่อขาดเอกสารสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือรายละเอียดในเอกสารประกอบสัญญาระบุไว้ไม่ชัดเจน หรือข้อความ ในเอกสารประกอบสัญญาขัดแย้งกันเอง จึงเกิดปัญหาต่อการปฏิบัติงาน เช่น งานตามสัญญาล่าช้า เนื่องจาก การรอผลการวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง หรือผู้ว่าจ้างต้องจัดทำ SHOP DRAWING เสนอขอความเห็นชอบ จากผู้ว่าจ้าง เป็นต้น ดังนั้น เอกสารประกอบสัญญา จึงควรประกอบด้วยเอกสารที่จำเป็นทั้งหมด และ ควรมีรายละเอียดชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้างคล่องตัว

จากการสำรวจผลกระทบ ในแง่ผู้ว่าจ้างพบว่า การระบุงบประมาณประกอบเอกสารแนบท้ายสัญญา ไม่มีปัญหาที่เด่นชัดต่อการปฏิบัติงานตามสัญญา แต่พบว่าการมีเอกสารขัดแย้ง ผู้ว่าจ้างร้อยละ 68 จะใช้ ค่าวินิจฉัยของผู้ว่าจ้างให้ผู้รับจ้างปฏิบัติตาม

ผลกระทบในแง่ผู้รับจ้าง จากการสำรวจยังพบว่า การระบุงบประมาณประกอบเอกสารแนบท้าย สัญญา มีปัญหาต่อผู้รับจ้าง ในแง่การปฏิบัติตามค่าวินิจฉัยของผู้ว่าจ้างร้อยละ 55 เนื่องจากค่าวินิจฉัยยึด ถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลักร้อยละ 53 และจากการสำรวจยังพบว่า ผู้รับจ้างร้อยละ 85 เห็น ว่าการเรียงลำดับความสำคัญของเอกสารแนบท้ายสัญญา มีความสำคัญในการใช้แก้ไขข้อขัดแย้ง

แนวปฏิบัติ

จากการศึกษา พบว่า การใช้เอกสารประกอบสัญญา เพื่อการปฏิบัติงาน ผู้รับจ้างได้รับผล กระทบ เนื่องจาก ต้องปฏิบัติตามค่าวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง เมื่อมีเอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกันเองและ ผู้รับจ้างเห็นว่า ควรกำหนดให้มีการเรียงลำดับความสำคัญของเอกสารแนบท้ายสัญญา เพื่อให้ผู้ว่าจ้างใช้ วินิจฉัยกรณีเอกสารขัดแย้ง สำหรับบางกรณีเกิดข้อขัดแย้ง แต่ไม่มีเอกสารแนบท้ายสัญญากลับว่าไว้ นั้น ข้อ กำหนดควรระบุไว้แก่ปัญหาข้อขัดแย้งไว้ เช่น ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามค่าวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง อีกทั้ง

ควรกำหนดมาให้ผู้รับจ้างทำงาน โดยไม่มีแบบรูปและรายการละเอียดที่ถูกต้องเป็นอันขาด เช่นที่กำหนดไว้ในแบบสัญญาจ้างของสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2521

การจ้างช่วง

ข้อกำหนดในแบบสัญญาจ้าง ข้อ 9. การจ้างช่วงนี้มีจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้รับจ้างต้องขอคำยินยอมจากผู้ว่าจ้างก่อนนำงานไปจ้างช่วงอีกต่อหนึ่ง และกำหนดให้ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในความผิด และความประมาทเลินเล่อของผู้รับจ้างช่วงทุกประการ

FIDIC (1977) กำหนดว่า ผู้รับจ้างต้องไม่เหมาช่วงงานทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของงาน โดยปราศจากการยินยอมของวิศวกรควบคุมงาน เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาจ้าง และผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน การละเลย การไม่เอาใจใส่ต่องานของผู้รับเหมาช่วงทุกประการ รวมถึงความเสียหายที่เกิดจากลูกจ้างของผู้รับเหมาช่วงนั้นทุกประการ แต่ผู้รับจ้างไม่จำเป็นต้องขอคำยินยอมสำหรับ

- ก. การจัดหาแรงงาน
- ข. การจัดซื้อวัสดุ
- ค. การเหมาช่วงของงาน ซึ่งผู้รับเหมาช่วงนั้นมีชื่อในสัญญาจ้างแล้ว

การจ้างช่วง ตามข้อกำหนดเพื่อต้องการให้การปฏิบัติงานตามสัญญา อยู่ในความรับผิดชอบของผู้รับจ้างทุกประการ และเพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง รวดเร็ว ได้ผู้ชำนาญเฉพาะทางผู้รับจ้างสามารถนำงานไปจ้างช่วงต่อได้โดยขอคำยินยอมจากผู้ว่าจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของ FIDIC แต่ FIDIC ได้กำหนดเพิ่มเติมว่า ผู้รับจ้างไม่จำเป็นต้องขอคำยินยอมสำหรับการจัดหาแรงงาน การจัดซื้อวัสดุ และการเหมาช่วงซึ่งผู้รับเหมาช่วงมีชื่อปรากฏในสัญญาจ้างแล้ว ดังนั้น การจ้างช่วงจึงมีผลทำให้การปฏิบัติงานตามสัญญาสองตัว และมีประสิทธิภาพ และมีผลดีต่อผู้รับจ้างในกรณีผู้รับจ้างต้องการเร่งรัดงาน จึงนำงานตามสัญญาไปว่าจ้างช่วงแต่อาจมีผลเสียต่อผู้รับจ้าง งานนี้จะต้องรับผิดชอบ

และความประมาทเลินเล่อของผู้รับจ้างช่วงทุกประการ และอาจมีผลในแง่ความรับผิดชอบต่องานตามสัญญาลดลง เนื่องจากผู้รับจ้างช่วงมิได้กระทำสัญญาโดยตรงต่อผู้ว่าจ้าง จึงทำให้ความสนใจในความรับผิดชอบลดลง

จากการสำรวจผลกระทบ ในแง่มุมมองผู้ว่าจ้าง พบว่าผู้ว่าจ้างร้อยละ 68 เห็นว่า การจ้างช่วงมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ในแง่ทำให้งานตามสัญญารวดเร็วยิ่งขึ้นร้อยละ 45 และได้ผู้รับจ้างที่มีความชำนาญเฉพาะทางมาปฏิบัติงานร้อยละ 47 โดยมีผู้ว่าจ้างเพียงบางส่วนร้อยละ 34 เห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระในการควบคุมและให้คำยินยอม

ผลกระทบในแง่มุมมองผู้รับจ้าง จากการสำรวจพบว่า ผู้รับจ้างร้อยละ 77 เห็นว่าการจ้างช่วงมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ในแง่สามารถเร่งรัดงานให้ทันกำหนดเวลาได้ร้อยละ 57 และสามารถจ้างผู้มีความชำนาญเฉพาะทางเข้าปฏิบัติงานได้ร้อยละ 72

แนวปฏิบัติ

จากการศึกษาพบว่า การจ้างช่วงมีผลดีต่อการปฏิบัติงานตามสัญญา ดังนั้น ข้อกำหนดจึงไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามสัญญาของผู้รับจ้าง แต่จะส่งผลดีทำให้การทำงานของผู้รับจ้างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ แม้ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบความผิด และความประมาทเลินเล่อของผู้รับจ้างช่วงก็ตาม

การใช้เรือไทย

ข้อกำหนดในแบบสัญญาจ้าง ข้อ 23. การใช้เรือไทยไม่มีจุดประสงค์ เพื่อให้เรือบรรทุกสินค้าของไทยที่มีเส้นทางเดินเรือประจำอยู่ ได้รับสิทธิในการนำของเข้าจากต่างประเทศ ข้อกำหนดนี้อาจส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้างไม่คล่องตัว เนื่องจากไม่มีโอกาสเลือกอย่างเสรี และอาจมีข้อจำกัด

เกี่ยวกับวันเดินเรือที่ออกจากท่า จึงมีผลให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้างล่าช้า ควรเปิดโอกาสเสรีให้ผู้รับจ้างเลือก ซึ่งจะมีผลดีต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง

จากการสำรวจผลกระทบ ในแง่ผู้ว่าจ้างพบว่า ผู้ว่าจ้างร้อยละ 38 ไม่เห็นประโยชน์ในการควบคุมการนำเข้า ควรเปิดโอกาสให้ผู้รับจ้างเลือกซื้ออย่างเสรี มีเพียงบางส่วนร้อยละ 28 เห็นว่า สามารถควบคุมการนำเข้าได้แน่นอน

ผลกระทบในแง่ผู้รับจ้าง จากการสัมภาษณ์ พบว่ามีผู้รับจ้างบางรายประสบปัญหาในการนำเข้า เพราะเรือไทยมีกำหนดเวลาเดินเรือออกจากท่าเรือแน่นอน แต่มีจำนวนเที่ยวจำกัด บางครั้งไม่สามารถนำส่งได้ทันเวลาเดินเรือ จึงส่งผลให้ต้องรอเวลาหรือต้องขออนุญาต หากต้องการบรรทุกโดยเรืออื่น

แนวปฏิบัติ

จากการศึกษาพบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้รับจ้างนำเข้าอย่างเสรีโดยเรือใดๆก็ได้ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ ต่อการปฏิบัติงานตามสัญญาของผู้รับจ้าง แต่เพื่อความเป็นธรรมควราให้ผู้รับจ้างชำระค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มขึ้น หากผู้รับจ้างประสงค์จะเลือกบรรทุกโดยเรืออื่นที่มิใช่เรือไทย

การทบทวีเขตก่อสร้างให้เรียบร้อย

ข้อกำหนดแบบสัญญาจ้าง ข้อ 20. การทบทวีเขตก่อสร้างให้เรียบร้อยนี้ มีจุดประสงค์ เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้างอยู่ในความสะอาดปลอดภัย และมีประสิทธิภาพในการทำงานตลอดระยะเวลาการก่อสร้าง และเมื่อผู้รับจ้างปฏิบัติงานแล้วเสร็จ ผู้รับจ้างต้องทบทวีเขตก่อสร้างให้เรียบร้อย เพื่อให้ผู้ว่าจ้างใช้ราชการได้ทันที

FIDIC (1977) กำหนดว่าระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้รับจ้างจะต้องดูแลหน่วยงานให้ปราศจากสิ่งกีดขวางที่ไม่จำเป็น และต้องเก็บหรือกำจัดสิ่งของส่วนเกินต่าง ๆ ซึ่งไม่เป็นที่ต้องการออกจากหน่วยงานและเมื่องานแล้วเสร็จ ผู้รับจ้างต้องทำพื้นที่ก่อสร้างให้สะอาด จนเป็นที่พอใจแก่วิศวกรควบคุมงาน แต่ผู้รับจ้างยังคงมีสิทธิคงไว้ซึ่งวัสดุ เครื่องมือไว้ที่หน่วยงานเพื่อการซ่อมแซมสิ่งชำรุดระหว่างพันธะการดำเนินการประกันความชำรุดบกพร่องที่เกิดขึ้นแก่งานจ้างตามสัญญา

ข้อกำหนดข้อ 20 นี้ มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง เพื่อทำงานตามสัญญาเป็นไปอย่างปลอดภัย คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ

จากการสำรวจผลกระทบ ในแง่มุมผู้ว่าจ้างพบว่า ข้อกำหนดนี้เป็นข้อกำหนดที่เหมาะสมทำให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้างสะดวก สะอาด คล่องตัว และปลอดภัยร้อยละ 64 งานก่อสร้างมีประสิทธิภาพร้อยละ 60 และจากการสำรวจยังพบว่า ผู้ว่าจ้างร้อยละ 92 เห็นว่าบริเวณก่อสร้างที่ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบหมายถึงพื้นที่ที่มี คนงาน เครื่องจักร ของผู้รับจ้างใช้ปฏิบัติงานตามสัญญา

ผลกระทบ ในแง่มุมผู้รับจ้าง จากการสัมภาษณ์พบว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำบริเวณก่อสร้างให้เรียบร้อยนั้น มีความเหมาะสมสามารถยอมรับได้ เพราะส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามสัญญาของผู้รับจ้าง

แนวปฏิบัติ

จากการศึกษาพบว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำบริเวณก่อสร้างให้เรียบร้อย ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และเกิดประโยชน์ต่อผู้ว่าจ้าง จึงเป็นข้อกำหนดที่เหมาะสม

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อกำหนดอื่นๆ รูปแบบสัญญาจ้างของสำนักนายกรัฐมนตรี และแบบสัญญาจ้างอื่นที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง มีดังต่อไปนี้

1. ค่าจ้างและการจ่ายเงิน สัญญาจ้างกำหนดให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างเป็นรายเดือนตามเนื้องานที่ทำเสร็จจริง สำหรับสัญญาที่เป็นราคาต่อหน่วย หรือกำหนดให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างเป็นงวด ๆ สำหรับสัญญาที่เป็นราคาเหมารวม สำหรับเงินค่าจ้าง ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างบางส่วนเป็นเงินทุน เพื่อให้ผู้รับจ้างนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามสัญญา เช่น การจัดซื้อวัสดุ การว่าจ้างแรงงาน หรือการเช่าช่วง เป็นต้น ค่าจ้างจึงมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานตามสัญญาของผู้รับจ้าง บางแห่งเป็นเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินการตามสัญญา ดังนั้น สำหรับสัญญาที่เป็นราคาต่อหน่วย การจ่ายเงินเป็นรายเดือนตามเนื้องานที่ทำเสร็จจริง จึงควรให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้างตามเนื้องานที่ทำเสร็จจริง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวต่อผู้รับจ้าง เนื่องจากสัญญาที่มีมูลค่างานสูง ปริมาณงานที่ทำเสร็จในแต่ละเดือนอาจมีมูลค่าสูง อาจมีผลต่อเงินทุนในการดำเนินงานในรอบเดือนที่อาจไม่คล่องตัวเป็นต้น และสำหรับสัญญาที่เป็นราคาเหมารวม การกำหนดการจ่ายเงินเป็นงวด ๆ โดยไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ ให้ผู้ว่าจ้างกำหนดวงเงินตามความเหมาะสม จึงอาจมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง เช่น ผู้ว่าจ้างกำหนดวงเงินมีจำนวนน้อยงวด มีผลให้วงเงินในแต่ละงวดมีมูลค่าสูง อาจมีผลต่อเงินทุนที่ผู้รับจ้างจะต้องดำเนินงานในงวดนั้น ๆ ดังนั้น สัญญาจ้างจึงควรกำหนดกฎเกณฑ์การแบ่งงวดงานงวดเงินกำกับไว้ เช่น กำหนดวงเงินในแต่ละงวดงานมีมูลค่าเป็นร้อยละของราคาค่าจ้างตามสัญญาไว้ และบางแห่งของการจ่ายเงินนั้น สัญญาจ้างมิได้กำหนดเวลาให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้างแก่ผู้รับจ้างไว้ มีผลให้ผู้รับจ้างอาจได้รับเงินค่าจ้างล่าช้า จึงมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างบางส่วนเกิดความไม่คล่องตัวของเงินทุนที่จะต้องใช้ในการดำเนินงานตามสัญญา เป็นต้น ดังนั้น สัญญาจ้างจึงควรกำหนดเวลาดำเนินการให้ผู้ว่าจ้างจ่ายเงินค่าจ้างต่อผู้รับจ้าง ภายหลังจากส่งมอบงานไว้

2. เงินค่าจ้างล่วงหน้า สำหรับสัญญาที่ผู้ว่าจ้างใส่ข้อกำหนดเงินค่าจ้างล่วงหน้าไว้เป็นเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา นี้ เนื่องจากผู้ว่าจ้างเห็นว่าจะมีความจำเป็นจะต้องจ่าย เช่น กรณี ผู้ว่าจ้างต้องการให้การประกวดราคามีผู้สนใจ เข้าร่วมการแข่งขันมากขึ้น หรือเพื่อต้องการให้ผู้รับจ้างใช้เป็นเงินทุนก่อนเริ่มดำเนินงานตามสัญญา เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ข้อกำหนดครุฑให้ผู้รับจ้างใช้จ่ายเงินล่วงหน้านี้เป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามสัญญาเท่านั้น และผู้รับจ้างต้องวางหลักประกันการรับเงินค่าจ้างล่วงหน้าเต็มจำนวนให้แก่ผู้ว่าจ้าง ซึ่งจะเห็นว่าเงินค่าจ้างล่วงหน้ามีผลต่อการปฏิบัติงานตามสัญญาของผู้รับจ้างในแง่ ผู้รับจ้างมีเงินทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเริ่มปฏิบัติงานตามสัญญา ดังนั้น เงินค่าจ้างล่วงหน้า จึงมีผลให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้างคล่องตัว และเป็นผลดีต่อผู้ว่าจ้างในแง่ทำให้มีผู้สนใจ เข้าร่วมการแข่งขันมากขึ้น อาจส่งผลให้ค่าจ้างลดลง

3. การหักเงินประกันผลงาน เงินประกันผลงานเป็นเงินที่ผู้ว่าจ้างหักไว้ เพื่อเป็นประกันผลงาน ซึ่งมีผลให้การปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในระหว่างปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้รับจ้างเห็นว่าอาจสูญเสียเงินประกันผลงาน จึงต้องปฏิบัติงานด้วยความเข้มงวด ดังนั้น การหักเงินประกันผลงาน จึงเป็นเครื่องมือที่ผู้ว่าจ้างใช้เป็นข้อกำหนดให้ผู้รับจ้างปฏิบัติงานด้วยความเข้มงวดในระหว่างปฏิบัติงาน แต่เพื่อความเป็นธรรมต่อผู้รับจ้าง ควรลดอัตราการหักเงินค่าประกันผลงาน และผู้ว่าจ้างควรกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา

4. กำหนดเวลาแล้วเสร็จ สัญญาจ้างระบุเวลาแล้วเสร็จกำหนดไว้ เพื่อให้ผู้รับจ้างควบคุมการปฏิบัติงานตามสัญญาให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ของสัญญา ดังนั้น การปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง จึงควรจัดทำแผนงาน เพื่อแสดงขั้นตอนการทำงานและกำหนดเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานหลักต่างๆให้แล้วเสร็จ ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในสัญญา อีกทั้งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ดังนั้น เพื่อให้ผู้รับจ้างปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาแล้วเสร็จที่ระบุไว้ในสัญญา จึงควรให้ผู้รับจ้างเสนอแผนงานต่อผู้ว่าจ้างในทุกสัญญาจ้าง

5. ความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง การกำหนดความรับผิดชอบนี้ กำหนดไว้ว่าในสัญญา เพื่อให้ผู้รับจ้างทำการแก้ไขความชำรุดบกพร่อง หรือเสียหายที่เกิดขึ้นภายหลัง ผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานจากผู้รับจ้างภายในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติงานโดยใช้วัสดุถูกต้องตามรายการละเอียด และปฏิบัติงานตามสัญญาให้เรียบร้อย และถูกต้องตามมาตรฐานแห่งหลักวิชา ดังนั้น การกำหนดความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง จึงเป็นเครื่องมือควบคุมให้ผู้รับจ้างปฏิบัติงานให้ถูกต้องในระหว่างปฏิบัติงาน

6. จากการสำรวจแบบสัญญาจ้างอื่น พบว่ามีข้อกำหนดที่ส่งผลต่อการปฏิบัติของผู้รับจ้าง ดังนี้

6.1 การระบุเวลาให้ผู้รับจ้างปฏิบัติงาน สัญญาจ้างจะกำหนดช่วงเวลา ให้ผู้รับจ้างปฏิบัติงานตามสัญญาไว้ ซึ่งส่งผลให้ ณ เวลาใดก็ตามที่ผู้รับจ้างเห็นว่ามีความจำเป็นต้องเร่งรัดงาน ผู้รับจ้างต้องขออนุญาตและต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการควบคุมงาน และค่าใช้จ่ายอื่นใด

6.2 การรายงานความก้าวหน้าของงาน การกำหนดให้ผู้รับจ้างรายงานความก้าวหน้า เพื่อให้ผู้ว่าจ้างได้รับทราบและตรวจสอบกับแผนงานที่ให้เห็นชอบไว้ เช่น บันทึกผลงานที่ทำได้ไว้เป็นรายวัน รายอาทิตย์หรือรายเดือน และจะนำมาเทียบกับแผนงาน เพื่อหาแนวโน้มว่างานก้าวหน้าไปช้าหรือเร็วกว่าแผนอย่างไร เมื่อปรากฏอัตราความก้าวหน้าล่าช้ากว่าแผนงาน ผู้ว่าจ้างจะได้แจ้งให้ผู้รับจ้างเร่งรัดงาน

6.3 การประสานงาน สัญญาจ้างระบุให้ผู้รับจ้างจะต้องประสานงานกับผู้ว่าจ้าง และผู้รับจ้างช่วงตลอดเวลา เพื่อเร่งงานตามสัญญาให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา

6.4 แบบก่อสร้างจริง เป็นแบบที่ผู้รับจ้างจัดทำขึ้น ภายหลังจากปฏิบัติงานตามสัญญาแล้วเสร็จ แสดงถึงลักษณะและตำแหน่งของงานต่างๆ ที่ผู้รับจ้างได้ประกอบติดตั้งไว้มีจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้ว่าจ้างเก็บไว้ใช้ในการซ่อมแซมต่อเติมงานตามสัญญาในภายหลัง ดังนั้น ระหว่างการปฏิบัติงานตามสัญญา ผู้รับจ้างจึงต้องจัดทำแบบก่อสร้างจริง โดยยึดถือแบบรูปจากเอกสารประกอบสัญญา และ SHOP DRAWING มารวบรวมไว้แบบก่อสร้างจริง ตามที่ผู้รับจ้างใช้ในการก่อสร้าง

ข้อกำหนดของ FIDIC ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อกำหนดของ FIDIC ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างนั้น FIDIC ได้กำหนดไว้ในเงื่อนไขของ การเหมาช่วง เอกสารสัญญาจ้าง และพันธะทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ที่มีได้กำหนดไว้ในแบบสัญญาจ้างของราชการ ดังต่อไปนี้

1. การแจกจ่ายแบบและเอกสาร และการเก็บสำเนาไว้ที่หน่วยงาน ผู้ว่าจ้างต้องจัดแบบต่างๆเป็นสำเนาจำนวน 2 ชุด ให้แก่ผู้รับจ้างโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และผู้รับจ้างจะต้องเก็บสำเนาไว้ที่หน่วยงาน 1 ชุด เพื่อให้ผู้ว่าจ้างใช้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา และหากสัญญาจ้างระบุให้ผู้รับจ้างจัดทำรูปแบบเพิ่มเติม ผู้รับจ้างต้องจัดส่งรูปแบบนั้นๆให้แก่วิศวกร เก็บรักษาไว้

2. แผนงานที่ต้องเสนอและแผนงานที่ต้องปรับปรุงใหม่ ผู้รับจ้างจะต้องนำเสนอแผนงานแก่ผู้ว่าจ้าง เพื่อขอความยินยอมก่อนนำไปใช้ควบคุมการปฏิบัติงาน โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมวิธีการซึ่งผู้รับจ้างตั้งใจจะนำมาใช้เพื่อดำเนินงาน และถ้าเวลาใดก็ตามความก้าวหน้าของงานตามสัญญาที่แท้จริงไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้ให้การยินยอมไว้ ผู้รับจ้างจะต้องทำแผนงานที่แก้ไขใหม่โดยแสดงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้งานตามสัญญาแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา

3. การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกประการ และผู้รับจ้างจะต้องชดเชยค่าปรับทุกชนิดหากฝ่าฝืน

4. การให้โอกาสและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้รับเหมารายอื่น ผู้รับจ้างต้องให้โอกาสและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อผู้รับจ้างรายอื่น ที่ผู้ว่าจ้างได้จ้างมาปฏิบัติงานในหน่วยงาน หรือใกล้เคียงหน่วยงาน เช่นถนนหรือทางใดๆ หรือการให้บริการอื่นๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานตามสัญญาของผู้รับจ้างรายอื่นลุล่วงไป

5. ความรับผิดชอบทั่วไปของผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จและแก้ไขข้อบกพร่องตามที่กำหนดไว้ในสัญญา และต้องจัดเตรียม หน่วยงาน แรงงาน วัสดุ เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งอื่นๆทั้งหมด เพื่อการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จ

6. การปฏิบัติงานที่หน่วยงานและสถานที่ก่อสร้าง ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของการปฏิบัติงาน และกำหนดวิธีการก่อสร้าง และต้องรับผิดชอบต่องานซึ่งออกแบบโดยผู้รับจ้างแม้จะได้รับอนุมัติจากวิศวกรควบคุมงานแล้วก็ตาม

7. การวางหมุดหลัก ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบต่อในเรื่องการวางผังจนเป็นที่พอใจต่อวิศวกรควบคุมงานซึ่งแสดงถึง ตำแหน่ง ระดับ ขนาด และแนวของงาน เพื่อให้เป็นไปตามแบบรูปที่กำหนดไว้

8. หลุมเจาะสำรวจและการขุดสำรวจ ผู้รับจ้างต้องทำการขุดสำรวจตามคำสั่งของวิศวกรควบคุมงาน

9. ความปลอดภัยและการรักษาสีงแวดล้อม ผู้รับจ้างต้องเอาใจใส่ต่อความปลอดภัยที่หน่วยงานและดูแลงานให้เรียบร้อย และปกป้องสิ่งแวดล้อมที่หน่วยงานและนอกเหนือหน่วยงาน และหลีกเลี่ยงความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินของสาธารณะหรืออื่นๆ

10. การดูแลงาน ผู้รับจ้างจะต้องมีความรับผิดชอบเต็มสำหรับการดูแลงาน วัสดุ และเครื่องจักร นับจากวันเริ่มงานจนแล้วเสร็จและจะต้องแก้ไขหรือซ่อมแซมเมื่อมีความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้น

11. การเผชิญงานกับการจราจรและทรัพย์สินข้างเคียง ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติงานโดยไม่รบกวน และไม่จำเป็นต้องเกิดความสะดวกของสถานที่สาธารณะ หรือเส้นทางสาธารณะหรือทรัพย์สินข้างเคียง

12. การหลีกเลี่ยงความเสียหายต่อถนน ผู้รับจ้างจะต้องปกป้องความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ถนน หรือเส้นทางเข้าหน่วยงาน และต้องทำการซ่อมแซมหรือปรับปรุง หรือต้องรับภาระค่าเสียหายที่บังพวงที่อาจเกิดขึ้น

13. การครอบครองหน่วยงานและทางเข้า ผู้รับจ้างจะกำหนดขอบเขตของหน่วยงาน ซึ่งจะมอบหมายให้ผู้รับจ้างเข้าครอบครองชั่วคราว และกำหนดเส้นทางเข้าหน่วยงาน

14. เครื่องมือ งานชั่วคราว และวัสดุของผู้รับจ้างเพื่อใช้งานโดยเฉพาะผู้รับจ้างต้องจัดหาเครื่องมือ งานชั่วคราว และวัสดุ เพื่อนำมาดำเนินการตามสัญญา และผู้รับจ้างต้องไม่เคลื่อนย้ายโดยมิ

ได้รับคำยินยอมจากวิศวกรควบคุมงาน และผู้ว่าจ้างจะไม่รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดแก่เครื่องมือ งานชั่วคราว และวัสดุของผู้รับจ้างดังกล่าว

สรุป

จากการศึกษา ข้อกำหนด ที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้รับจ้าง ผู้วิจัย พบว่าบางข้อกำหนดมีผลต่อการจัดการของผู้รับจ้าง ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่คล่องตัว ขาดประสิทธิภาพ จึงควรมีการปรับปรุง และเพิ่มเติมข้อกำหนดแบบสัญญาจ้างของราชการ เพื่อทำให้ผลกระทบเปลี่ยนไปในทางที่ดี การปฏิบัติงานคล่องตัว และมีประสิทธิภาพทำให้ผลผลิต (Productivity) สูงขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อกำหนดเกี่ยวกับเอกสารแนบท้ายสัญญา กลุ่มผู้รับจ้างมีความเห็นว่าการระบุ องค์ประกอบเอกสารแนบท้ายสัญญา มีปัญหาต่อการปฏิบัติงานตามคำวินิจฉัยของผู้ว่าจ้าง เพื่อให้การก่อสร้างดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรเรียงลำดับความสำคัญของเอกสารแนบท้ายสัญญา เพื่อให้ผู้ว่าจ้างวินิจฉัยกรณีเอกสารขัดแย้ง หรือให้ระบุวิธีแก้ไขข้อขัดแย้งในกรณีไม่มีเอกสารแนบท้ายสัญญา กล่าวไว้ในข้อกำหนดของสัญญาก่อสร้าง

2. ข้อกำหนดค่าเช่าเรือไทย ผู้สัญญาไม่เห็นด้วยต่อการกำหนดค่าเช่าเรือไทย บรรทุกสิ่งของนำเข้ามาใช้ในการก่อสร้าง ดังนั้นผู้วิจัย มีความเห็นว่า ควรให้เสรีในการใช้เรือสินค้า แต่ควรระบุให้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มขึ้น เมื่อผู้รับจ้างนำเข้าเคยเรืออื่นที่มีเช่าเรือไทย

3. ข้อกำหนดเกี่ยวกับกำหนดเวลาแล้วเสร็จ ผู้สัญญามีความเห็นว่าแผนงานเป็นผลดีต่องานตามสัญญาที่ผู้สัญญาทั้งสองฝ่ายใช้ควบคุมการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า สมควรระบุให้ผู้รับจ้างเสนอแผนงานและต้องทำการปรับปรุงแผนงาน เมื่องานไม่เป็นไปตามแผนที่ผู้ว่าจ้างให้ความเห็นชอบไว้

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้ศึกษาวิเคราะห์ ปัญหาจากข้อกำหนดในสัญญาจ้างก่อสร้างต่างๆ พบว่ามีบางข้อกำหนดที่มีประโยชน์ต่อการว่าจ้างก่อสร้าง ที่สมควรกำหนดไว้ในแบบสัญญาจ้างของราชการ ดังนี้

1. การแจกจ่ายแบบและการเก็บรักษา ควรเพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับการแจกจ่ายแบบ และเอกสาร และการเก็บรักษาไว้
2. วิธีปฏิบัติตามกฎหมาย ควรเพิ่มข้อกำหนดให้ผู้รับจ้างยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกประการ
3. การให้โอกาสสำหรับผู้รับจ้างรายอื่น ควรมีข้อกำหนดให้ผู้รับจ้างให้โอกาส และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อผู้รับจ้างรายอื่น เมื่อผู้ว่าจ้างได้ว่าจ้างมาปฏิบัติงานร่วมหน่วยงานเดียวกัน หรือ ใกล้เคียงหน่วยงาน
4. การประสานงาน แบบสัญญาจ้างควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการประสานงานไว้ เพื่อให้ผู้ว่าจ้างได้รับทราบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง
5. การระบุเวลาให้ผู้รับจ้างปฏิบัติงาน แบบสัญญาจ้างควรระบุเวลาปฏิบัติงานของผู้รับจ้างไว้ และให้ผู้ว่าจ้างสามารถเร่งรัดงานผู้รับจ้างเมื่องานล่าช้าได้
6. การรายงานความก้าวหน้าของงาน แบบสัญญาจ้างควรกำหนดให้ผู้รับจ้างต้องรายงานความก้าวหน้าของงานเป็นรายเดือน เพื่อใช้เปรียบเทียบกับแผนงานที่ได้ยินยอมไว้
7. สัญญาจ้างของราชการ ควรมีแบบสัญญาจ้างหลายรูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะงานที่ส่วนราชการนั้น ๆ ว่าจ้าง เช่น แบบสัญญาจ้างสำหรับงานก่อสร้างอาคาร แบบสัญญาจ้างสำหรับงานก่อสร้างถนน เป็นต้น